

אוניברסיטת חיפה
החוג לניהול מידע וידע

מספר הקורס : 218.4050
שם הקורס: כלכלת מידע
שם המרצה: דר' דורית גייפמן
מועד הקורס: יום ג' 13:00–16:00
שעות קבלה: בתיאום מראש
דואר אלקטרוני: dorit.geifman@gmail.com

מטרות הקורס

בשנים האחרונות, בעידן המידע, עוברת הכלכלה העולמית תמורות המערערות מערכות כלכליות מסורתיות ומשנות את התנהלותם הכלכלית של מדינות, עסקים וכל אחד מאיתנו. מה הם המודלים הכלכליים המאפשרים את המידע החופשי והאפליקציות החינמיות אותם אנו צורכים? מהו המנוע מאחורי המונופולים החדשים? מהי הכלכלה השיתופית וכיצד היא משפיעה על שוק העבודה? כיצד משפיעה הטכנולוגיה על הצמיחה הכלכלית ומדוע נוצרים הפערים הכלכליים?
לשאלות אלו ואחרות מתייחס הקורס תוך נסיון להבין את העקרונות העומדים בבסיס התופעות הללו. נעמוד על התכונות הייחודיות של המידע ומוצריו וכיצד הם משפיעים על השוק ועל מודלים עסקיים. כמו כן נבחן כיצד משפיעה טכנולוגיית המידע על הייצור, המסחר והיבטים חברתיים שונים.

הקורס אינו מתיימר לתת תשובות לכל השאלות כי אם לצייד אתכם בכלים שיאפשרו לכם לבחון, לאמוד ולהעריך באופן מושכל את התהליכים הכלכליים המתרחשים סביב. בקורס יילמדו התיאוריות העומדות בבסיס תורת כלכלת המידע ויישומן והוא יקנה הבנה רב-ממדית של יחסי הגומלין בין כלכלה, מידע, מוצרי מידע, וטכנולוגיית המידע

הקורס ייתייחס בין היתר לנושאים הבאים:

- המאפיינים הייחודיים של מוצרי המידע וכשלי השוק אותם הם יוצרים
- הבעייתיות בקביעת ערכו של המידע והשלכותיה על ההתנהלות העסקית בשוקי מידע ובחברה העסקית
- מודלים עסקיים ואסטרטגיות שיווקיות למסחר במוצרי מידע, והתאמתם לסוגים שונים של מוצרים וסביבות מסחר שונות.
- השפעת טכנולוגיית המידע על הפצת המידע והמסחר בו
- התמורות במודלים של ייצור וצריכה של מידע והגורמים המניעים אותן
- תפקידה של טכנולוגיית המידע בתמורות שעוברות המערכות הכלכליות המקומיות והגלובליות.

האופי המתודולוגי של הקורס

- הקורס יתנהל בשיטת הוראה פרונטאלית המלווה בדיון כיתתי ובפורום המקוון של הקורס
- הקורס יעודד חשיבה מקורית וביקורתית תוך כדי הטמעת הנושאים שנלמדו
- הקורס ידגים את היישום של העקרונות התיאורטיים הנלמדים

דרישות הקורס

תאור	הגשה	הציון
השתתפות פעילה בדיונים בכיתה ובפורום המקוון	יחידנית	10%
קריאה ביקורתית של מאמר מרשימת קריאה והגשת סיכום בכתב	יחידנית	20%
ניתוח ההשפעה העסקית/כלכלית של טכנולוגית המידע והאינטרנט על אחד הסקטורים מתחומי המדיה, השירותים, הקמעונות או הייצור.	קבוצתית	40%
ניתוח סוגיה בכלכלת טכנולוגיות המידע	יחידנית	30%

הנחיות מפורטות ותאריכים עבור כל אחת מהמטלות יופיעו באתר הקורס

הספר המלווה את הקורס

Linde, F., & Stock, W. G. (2011). *Information Markets: A Strategic Guideline for the I-Commerce*. De Gruyter.

הספר זמין אלקטרונית בספרייה

תוכן הקורס (יתכנו שינויים)

שבוע 1-3: שוקי מידע - מאפייני מוצרים, כשלים ואיסטרטגיות

נפתח בבניית המסגרת לתוכנו של הקורס תוך בחינת תחום הידע "כלכלת מידע". בהמשך נבחן את המאפיינים הייחודיים של המידע ושוקי המידע המשפיעים על המבנה וההתנהלות של שווקים אלו ומאפשרים את הווצרותם של כשלי שוק. נתמקד באפקט עלות העותק הראשון, אפקט הרשת, שווקים דו-צדדיים, אסימטריה של מידע ומוצרים ציבוריים. נסקור איסטרטגיות שונות להתמודדות עם כשלי שוק הנוצרים בשוקי המידע ונלמד שיטות להמחרה של מוצרי מידע.

המלצת קריאה:

Peter Thiel's [4 Rules For Creating A Great Business](#), Forbes Oct. 2014

שבוע 4-5: השפעות האינטרנט וטכנולוגיות המידע על שרשרת הערך הכלכלית

נלמד על התמורות שחלו בשוקי המסחר והשירותים המקוונים. נבחן כיצד בניית אסטרטגיות שווקיות המנצלות את הטכנולוגיה ואת התכונות הייחודיות של סביבת המסחר מאפשרות לייצר ערך כלכלי. בהמשך נלמד על מודלים חדשים של ייצור ונבחן כיצד מודלים אלו והתפתחות הטכנולוגיה והאינטרנט משפיעים על שוק העבודה.

המלצת צפייה:

McAfee: [What will future jobs look like?](#) TED2013

שבוע 6: היבטים נוספים של כלכלת האינטרנט

בשיעור זה נבחן נושאים נוספים שלא נדונו בשיעורים הקודמים כגון הפירסום והשלכותיו על היבטי הפרטיות, מטבעות דיגיטלים ושירותים פיננסיים.

המלצת האזנה:

הסטוריה של האינפלציה - הפודקסט של רן לוי על משמעות הכסף ועל הביטקוין

שבוע 7-8: הרצאות סטודנטים וסיכום הקורס

שיעורים אלו בנויים על הצגות הפרויקטים של הסטודנטים המיישמים את התאוריה שנלמדה בשיעורים. הפרויקטים ייגעו בתחומים שונים של מסחר, שירותים וייצור ויפרשו בפנינו את היקף השפעה של טכנולוגית המידע והאינטרנט על חיינו. נסכם את הקורס בבחינת ההשלכות המקרו-כלכליות והחברתיות של הטכנולוגיה וניגע בתיאוריה הפוסט-קפיטליסטית של עידן המידע

המלצת צפיה:

[Economics of the Information Revolution](#): Jim Whitehurst at TEDxRaleigh 2012

רשימת קריאה

סיפרם של שפירו ווריאן הינו הספר שכונן את תחום כלכלת המידע

Shapiro, C., & Varian, H. R. (1998). *Information Rules: A Strategic Guide to the Network Economy* (1ST ed.). Harvard Business Press.

בעברית ניתן למצוא את סיפרה של ניצה גרי העוסקת הן בהיבטים שהקורס עוסק בהם והן בהבטים אחרים של כלכלת מידע
[ניצה גרי \(2006\). נושאים נבחרים בכלכלת מוצרי מידע](#)

קצרה היריעה למנות את הספרים ומאמרים הנוגעים בנושאים הנלמדים בקורס והם גם מתעדכנים תדיר. אני מנהלת [רשימה חיה של מקורות המחולקים לפי נושאים](#) וממליצה להתעדכן שם.